

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi
The Journal of International Social Research
Cilt: 8 Sayı: 37 Volume: 8 Issue: 37
Nisan 2015 April 2015
www.sosyalarastirmalar.comIssn: 1307-9581

YENİ HİTİT YABANCILAR İÇİN TÜRKÇE ÖĞRETİM SETİ'NDEKİ GÖRSELLERDE KÜLTÜR AKTARIMI

CULTURAL TRANSMISSION OF VISUALS AT NEW HITIT TURKISH LANGUAGE FOR FOREIGNERS COURSE BOOKS

Fatih YILMAZ*

Öz

Dil öğretimi, sadece dört temel dil becerilerini kazandırmaktan ibaret değildir. Dil öğretimi Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Metin'inde belirtildiği gibi bir kültürleşme sürecidir. Bu nedenle yabancı dil öğretiminde kültür aktarımı büyük önem taşımaktadır. Ders kitapları da bu aktarım sürecinin en önemli unsurlarından biridir. Bu çalışmada Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe 1, 2, 3 ders kitabındaki görseller kültür aktarımı açısından incelenmiştir. Araştırma sonucunda Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe 1, 2, 3 ders kitabındaki görsellerin hedef ve kaynak kültürü aktarma konusunda başarılı olduğu, kültürlerarası benzerlik ve farklılıkları yansıtabildiği ve Türk kültürüne karşı öğrencilerde ön yargı oluşturmadığı gibi sonuçlara ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yabancılar Türkçe Öğretimi, Materyal Olarak Görsel, Kültür Aktarımı.

Abstract

Language teaching is not limited to develop the main four language skills. Language teaching, as stated in the Common European Framework, is an acculturation process. That is the reason why culture plays a crucial role in foreign language teaching. Course books are one of the most important facts of this transmission process. This study examines the visuals in the New Hitit Turkish Language for Foreigners Course Books 1, 2, 3 is prepared for teaching Turkish as a foreign language with respect to the cultural transmission. As a result, it is found that the visuals in the New Hitit Turkish Language for Foreigners Course Books 1, 2, 3 is successful in cultural transmission, reflects the similarities and differences between native and target cultures, and does not cause students to be biased.

Keywords: Teaching Turkish as a Foreign Language, Visuals as Materials, Cultural Transmission.

Giriş

Yabancı dil öğrenmek, ana dilimizdeki kavramların, anlatımların karşılığını o dilde bulup kullanmak yani sadece kuralların öğrenilmesi ve kelimelerin o dile çevrilmesi demek değildir. Yabancı dil öğrenimi bir anlamda dünyada bulunan diğer toplumların dünyaya bakış açılarını, düşünme ve değer sistemlerini anlamak için yapılan bir uğraştır. Bir toplumu oluşturan bireylerin günlük hayatta meydana getirdikleri çeşitli etkinlikleri algılayabilmek için o toplumun kültürüne has temel noktaları bilmek gerekir (Demir ve Açık, 2011: 55). Cortazzi ve Jin (1999: 196) dilin bir iletişim aracı olduğunu, gerçek yaşam koşullarında iletişimin bir bağlam olmadan gerçekleşmeyeceğini, her bağlam da kültürü içerdiğinden iletişimin kültürden ayrı olamayacağını belirtmişlerdir. "Yabancı dil öğretimi iki farklı kültürün karşılaştığı bir ortamdır. Yabancı dil öğrenen kişi aynı zamanda yeni bir kültür öğrendiğine göre yabancı dil olarak Türkçe öğretimi de Türk kültürünün anlatıldığı, yansıtıldığı bir ortam olmalıdır" (Pehlivan, 2007: 1, aktaran: Demir ve Açık, 2011: 56).

Dil öğretiminin gerçek amacı, dili her yönüyle o dili öğrenen bireylere aktarmaya çalışmak ve kavratmaktır. Bu noktada dilin kültürle olan ilişkisi göz önüne alınca, öğretilmek istenen dilin dâhil olduğu kültürün hedef gruba tanıtımı da gereklidir. Çünkü bir dili öğrenmek aynı zamanda o dilin konuşucuları gibi yaşamaktır. Dil toplumdaki gelişmelerle ilişkili olduğu için hedef dile hakim olmak o toplumla aynı duyguları paylaşmak demektir. Eğer yabancı dil öğrenen kişi dilin bu yönünü göz ardı ederse

* Yrd. Doç. Dr., Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü.

o dili öğrenmede çok sıkıntı yaşar (Yılmaz ve Şeref, 2013: 3). Demircan'ın (1990: 26) da belirttiği gibi yabancı dil öğrenen kişi, hedef dilin iletişim açısından gerekli olan kültürel verilerini öğrenmeli, iletişim becerilerini edinmelidir.

Yabancı dil öğretiminde kültürün yeri düşünüldüğünde Türkçenin yabancılara öğretiminde kültür aktarımı, üzerinde durulması gereken bir konudur. Türkçenin öğretimi demek aynı zamanda Türk sosyokültürel yaşantısına ait değerlerin öğretimi demektir. Bu yüzden Türkçenin öğretimi için hazırlanan materyallerin ve malzemelerin de bu amaçla hazırlanması gerekir (Yılmaz ve Şeref, 2013: 5). Bir toplumda yaşayan tüm bireyler o toplumda konuşulan ortak dilin yanı sıra toplumsal değerleri ve normları da öğrenerek büyürler (Bayyurt, 2011: 29).

Resim, görsel bir materyal olarak bir konunun anlaşılmasını kolaylaştırmak için kullanılan çizim, boyama ya da fotoğraf şeklinde sunulan görselleştirme aracı olarak tanımlanabilir. Resimler yabancı dil öğretiminde en çok kullanılan materyaller arasındadır. Çünkü öğretmenler dil öğretimi görsel açıdan desteklemek için görsel nesnelere ihtiyaç duyarlar. Açıklayıcı anlatım yöntemi etkili bir dil eğitimi için tek başına yeterli değildir. Öğrencilerin farklı duyularına ne kadar hitap edersek, yabancı dil öğretimi de o kadar verimli olur. Görsel materyaller özellikle öğrencilerin duyularını etkili bir öğrenme için harekete geçirme açısından büyük öneme sahiptir (Karakaş ve Karaca, 2011:1) Underwood' da (1989) *görsel hafıza* etkenini göz önüne alarak görsel materyallerin önemini vurgulamaktadır. Öğrencilerin gördüklerini *görsel hafıza* aracılığı ile kalıcı hafızalarına yerleştirmeleri mümkündür. Görsel hafıza öğrencilerin öğrenilen dili uygun bir bağlama yerleştirmelerine, dili gerçekçi, doğal ve özerk bir şekilde öğrenmelerine ve kendilerinin bilişsel ve duyuşsal öğrenme durumları ile meşgul olmalarına yardımcı olur.

Dil ve kültür ilişkisi insanlığın var olmaya başladığı bilinmeyen zamanlardan bu güne kadar süregelen bir süreci kapsamaktadır. Yüzyıllar içerisinde dil ve kültür birbirini beslemiş ve birlikte anılmışlardır. Dil üzerinde çalışma yapan her bilim adamı dil ve kültür ilişkisi üzerinde ısrarla durmuş, var olan ilişkileri her yönüyle ortaya koymaya çalışmıştır (Yılmaz ve Şeref 2013:2). Bazı insanlar, bir kültürün dili sayesinde görüldüğü yani anlaşıldığı noktadan hareketle, dilin kültürün aynası olduğunu söylerler. Dil ve kültür arasındaki ilişkinin sembolize edildiği diğer bir benzetme ise buzdağdır. Buzdağın görünen kısmı kültürün küçük bir bölümüyle dildir; suyun altında gizlenen asıl büyük bölümü ise kültürün görünmeyen yüzüdür (Jiang, 2000: 328). Son yıllarda kültürün dil öğretimindeki önemine Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Metni'nde de yer verilmiştir.

Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Metninde Kültür Aktarımının Önemi

Avrupa Konseyi, toplumlar ve bireyler arası iletişim ve etkileşimi artırma hedefine, geliştirdiği yabancı dil öğretim politikalarıyla ulaşmayı planlamaktadır. "Konsey, Avrupa'nın geleceği için çok kültürlü, çok dilli bir toplum yaratma anlayışını vazgeçilmez bir eğitim hedefi olarak belirlemiş ve bu hedefe ulaşma konusunda üye ülkeleri yönlendirmeye bağlamıştır" (Demirel, 2003: 241). Konsey'in oluşturmaya çalıştığı çok dillilik ve çok kültürlülük bilinci, sadece diğer ülkelerin dil ve kültürlerini öğrenmekle sınırlı tutulmayıp aynı toplum içerisindeki farklı bölgesel kültür ve dil kullanımlarını da öğrenmeyi kapsamaktadır. Avrupa Birliği de çok dilli ve çok kültürlü bir Avrupa yaratmayı arzuladığı için Konsey'in dil politikalarını benimsemektedir. Ancak bu hedefe ulaşıldığında insanlar birbirleriyle daha rahat iletişim kurup birbirlerini anlayabilir ve ortak yaşam alanlarını genişletebilirler (Günday, 2013: 3).

Avrupa'da ortak bir yabancı dil öğretim programı ve yabancı dil öğretiminde ortak bir standart, ortak ölçütler geliştirmeyi amaçlayan (Mirici 2000) Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Metni'nin genel ölçütlerinden "Diğer ülkelerdeki bireylerin düşünce yapılarının, kültürel miraslarının yaşam biçimlerinin daha geniş ve ayrıntılı anlaşılmasını sağlamak" (CEF, 2001: 2) maddesi ile Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Programı ve Avrupa Dil Portfolyosu'nda sıklıkla geçen "kültürel çeşitlilik" kavramıyla örtüşen kültür karşılaştırmaları yapmaya da oldukça elverişlidir. Dolayısıyla hem Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Metni' ne uygun bir dil öğretimi hem de kültürün dil ile olan yakın ilişkisinden dolayı Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kültür öğelerinin önemi değer kazanmıştır. Avrupa Dil Portfolyosuna bakıldığında dil öğretiminin temel (A-1, A-2), orta (B-1, B-2) ve yüksek (C-1, C-2) olmak üzere üç seviyeye ayrıldığı görülmektedir. Başlangıç seviyesindeki dil öğretimi, temel dil gereksinimlerinin belirlenip sunulduğu bir düzeydir. Bu nedenle bu düzeyde daha çok bireyin dil ile ilgili temel ihtiyaçlarını karşılayacak etkinlikler planlanmalıdır. Orta ve Yüksek düzeylere gelindiğinde ise temel ihtiyaçları tamamlamış öğrenciler için kültürel unsurların bulunduğu metinlerin işlenmesi uygundur. Orta ve yüksek düzeyler hedef kültürü, ülke insanların dünyayı yorumlama biçimini gözler önüne seren bir boyut içermelidir (Kalfa, 2013: 97). Avrupa Konseyi 2000 yılındaki bildirgesinde, özellikle öğretilen yabancı dilin sosyokültürel bilgisinin verilmesi gerektiğini belirtmiştir. Avrupa Konseyinin belirttiği sosyokültürel bilgiler şunlardır:

- Günlük yaşam,

- Yiyecek, içecek, yemek zamanları, masa adabı.
- Resmi tatilleri, Çalışma saatleri. Boş zaman faaliyetleri, hobileri, okuma alışkanlıkları, yaptıkları sporlar, yaşam koşulları,
- Yaşam standartları,
- Ev şartları,
- Refah durumları, 3. Kişiler arası ilişkiler,
- Sınıfsal yapı ve sınıflar arası ilişkiler,
- Kadın erkek ilişkileri,
- Aile yapıları ve ilişkileri, nesiller arası ilişkiler,
- Politik ve dinsel gruplar arası ilişkiler, 4. Değerler, inançlar ve davranışlar,
- Sosyal sınıf,
- Çalışma toplulukları,
- Refah,
- Gelir,
- Gelenekler,
- Sanat,
- Müzik vb. 5. Vücut dili, 6. Sosyal gelenekler,
- Dakiklik,
- Hediyeler,
- Elbiseler,
- Yemekler, içecekler,
- Yasaklar vb. 7. Adet olmuş davranışlar,
- Dini durumlar,
- Doğum, evlilik
- Yabancı Dil Öğretim Programlarında Kültürün Etkileri 9
- Evlilik, gösteriler, seremoniler, kutsamalar,
- Festivaller,
- Danslar, vb. (CEF, 2000, 102-103, aktaran: Er, 2006: 8-9).

Yabancı Dil Öğretiminde Kültür Aktarımının Önemi

Dilin kültürle ve iletişimle olan yakın ilişkisi, yabancı dil öğretiminde kültür aktarımının ve bunun gerçekleştirilebileceği bir yer olan yabancı dil derslerinin önem kazanmasına olanak tanımıştır. Farklı kültürlerden insanların aynı ortamda bulunup fikir alışverişinde bulunduğu bir yer olan yabancı dil dersleri, kültür aktarımının sağlanabileceği uygun yerlerdir diyebiliriz. Bu ortamda kişi, hedef dilin kültürüyle ilgili çok şey öğrenmekle kalmayıp, kültür karşılaştırmaları yoluyla ortamdaki diğer öğrencilere de kendi kültürüyle ilgili gerçekleri aktarır (Ülker, 2007: 23). Tomalin ve Stempleski'ye (1993: 89, aktaran: Er, 2006: 5) göre kültür öğelerinin aktarılmasının 7 amacı vardır: 1. Öğrencilerin her insanın davranışında kültürün etkisi olduğunu anlamalarına yardımcı olmak. 2. Öğrencilerin yaş, cinsiyet, sosyal sınıf gibi değişkenlerin insanların konuşmalarında ve davranışlarında etkisi olduğunu anlamalarına yardımcı olmak. 3. Öğrencilerin hedef kültürdeki ortak durumlarda gösterilen ortak davranışların farkına varmalarına yardımcı olmak. 4. Öğrencilerin, bazı kelime ve cümleciklerin, kültürün bir sonucu olarak, hep aynı şekilde birbiri ardına geldiğinin farkına varmalarına yardımcı olmak. 5. Öğrencilerin hedef kültürle ilgili genellemeleri objektif gözle değerlendirmelerine yardımcı olmak. 6. Öğrencilerin hedef kültürle ilgili bilgi toplama becerilerinin gelişmesine yardımcı olmak. 7. Öğrencilerde hedef kültürle ilgili merak uyandırmak ve onların o kültürdeki insanlara empati duymalarını sağlamak.

“Bireyin yabancı dil yardımıyla yabancı bir kültür ve dünyayla karşılaşmış tanışması, diğer bir taraftan kendi kültürünü ve dünyasını daha yakından tanıma, karşılaştırma, değerlendirme ve yargılamasına yol açar. Kendi kültürüyle yabancı olanı karşılaştırırken kendi toplumunda var olmayanları; aynı gibi gözüken, ama gerçekte farklı olanı, kendisinde olup da yabancı kültürde bulunmayanları ya da iki kültürde de aynı olan yanları saptar. Böylece kendi kültürünü de yargılama olanağı bulur. Yeniye karşı olan ilgisi artar, bu da onu öğrenmeye güdüler” (Erişkon, 1996: 14).

Yabancı dil öğrencisinin yabancı dilde öğrendiği sözcük, anladığı her cümle, kavradığı her yeni metin yabancı dil öğrenen kişinin bilincinde, o dili konuşan kişilerle, o kişilerin yaşadığı dünyayla ilgili yeni düşünceler, yeni imgeler oluşmasına neden olur (Tapan, 1990: 55). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde gerçek dilbilimsel yetkinliğe ulaşabilme için dil ve kültürün eşzamanlı olarak öğretilmesi gerekmektedir. Her şeyin ötesinde bir insan başka bir kültür hakkında ne kadar çok şey bilirse o toplumun dili üzerine yetkin olmaya başlar (Yüce ve Koçer, 2014: 488).

Materyal Olarak Görselin Yabancı Dil Eğitiminde Kullanımı ve Önemi

Eğitim-öğretimde araç gereç kullanımının, nitelik ve nicelik açısından verimliliği büyük oranda arttırdığı bilinen bir gerçektir. Derste kullanılacak araç gereçler öğretmenin yükünü kolaylaştırdığı gibi, öğrencinin de daha iyi motive olmasını ve derse katılımının artmasını sağlamaktadır (Safran, 1998: 78). Dolayısıyla öğrencilerin ilgisini çekecek ve onlara en kısa zamanda en verimli şekilde mesajı ulaştıracak uyarıcılar işe koşulmalıdır.

Öğretimde de pek çok uyarıcı ve materyal kullanılarak öğrenme yaşantılarının çoğaltılması kolaylaşabilmektedir. İçinde bulunulan bilgi çağında, mevcut bilgi hacmi hızlı ve etkili bir şekilde işlenmektedir. Bu hızlı ve yoğun bilgi işleme sürecinde “görselleştirme” günlük yaşantı için olduğu kadar eğitim yaşantısı için de giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Çünkü birçok insanda görsel materyallerin yazıya oranla daha geniş bir kitle tarafından daha kolay anlaşılacağı düşüncesi hâkimdir. Ayrıca, görsel materyaller, bir iletişim aracı olarak yazılı materyallere göre daha evrenseldir (Karakaş ve Karaca, 2011: 3). Yabancı dil öğretiminin temelini oluşturan ders kitapları, kültür aktarımının önemli unsurlarıdır. Ders kitapları, her şeyden önce uygun bir dille hedef dilin kültürünü içermeli, kültürle ilgili önyargılardan arınmış metinler sunmalıdır (Haley ve Austin, 2004: 159). Yabancı dil öğretiminde bu denli önemi olan kültür bilgisinin öğrenciye aktarılması öncelikle ders kitapları sayesinde gerçekleştirilebilir. “Yabancı dil öğretiminde en çok kullanılan görsel araçlar sınıfta her öğrencinin kullandığı ders kitabıdır” (Demirel 1993: 91).

Öğrenme-öğretme sürecinde kullanılan çeşitli görsel materyallerin, öğrencide görsel imaj oluşturacak bilgi ve becerilerin daha kolay öğrenilmesini ve öğrenilenlerin kalıcı olmasını sağlamalarındaki önemi belirtilmiştir. Eğitimin pek çok alanında olduğu gibi, görsel materyaller, yabancı dil eğitiminde de, özellikle soyut kavramları somuta çevirmede, daha kolay hatırlama sağlanmada ve çocukların ilgisini çekmede, etkili bir şekilde kullanılabilir (Fidan; Erden, 1996; Aktaran: Karakaş ve Karaca, 2011: 4).

Yabancı dil öğretiminde kullanılan görsel materyaller, çocukların yaşları, ihtiyaçları, işlenecek konu vb. değişkenlere göre seçilmelidir. Ayrıca görsellerin kullanım amacı da konuya göre farklılık göstermelidir. Kullanılan görsel materyaller hedef dilin kültürünü yansıtır nitelikte olmalı, öğrenenlere hedef dilin kültürü hakkında ipuçları verebilmelidir. Yabancı dil derslerinde kullanılacak materyaller, görsel sanat elemanlarını dikkate alarak hazırlanmış olmalıdır. Böylece çocuk, ilgi çekici, kolay anlaşılır ve estetik biçimler görerek, öğrenmelerini gerçekleştirebilir. Görsel sanat elemanları, öğrencilerin yaratıcı ve eleştirel düşünme, problem çözme, empati kurma (duygudaşlık) ve ifade becerilerini geliştirme amacıyla kullanılmalıdır (Karakaş ve Karaca 2011: 4).

Metot

Betimsel analizin kullanıldığı bu çalışmada veriler doküman incelemesi yöntemi kullanılarak toplanmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 187). Yapılan çalışma, betimsel bir araştırma niteliğindedir. Betimsel araştırmalar, temelde “nedir” ve “ne idi” yi bulma amacındadır (Borg ve Gali, 1989: 331, aktaran: Balcı, 2007).

Hitit Serisi Ders Kitaplarında Bulunan Görsellerde Kültür Aktarımı İnceleme

Ölçütleri

Yabancı dil öğretiminde kültür aktarımının en iyi şekilde yapılabilmesi için ders kitabının ne denli önemli olduğundan daha önceki bölümlerde bahsetmiştik. Dolayısıyla, yabancı dil öğretiminin olmazsa olmaz bir ögesi olan kültür boyutunu da dil öğrenme sürecine verimli bir biçimde dâhil edebilmek için ders kitaplarının belli ölçütler doğrultusunda hazırlanması gerekir. Çalışmamızda Hitit ders kitaplarına temel olan kültür aktarımı *görsellik* alanı çerçevesinde belirlenen ölçütler doğrultusunda incelenmiştir. Ders kitaplarında kültür aktarımı konusunda görsellik boyutunda inceleyecek olduğumuz Hitit serisi ders kitaplarında, Polat (1990: 75-79), Neuner (aktaran, Tapan 1990: 63), Byram ve Risager (1999: 93), Haley ve Austin (2004: 93), Tapan (1989: 187), Guariento ve Morley (2001: 347), Gilmore (2004: 370), Aşıcı, Demirel ve diğerlerinin (2005: 167) görüşleri doğrultusunda, aşağıdaki ölçütler göz önünde bulundurulacaktır:

- 1- Kitapta özgün görsellere yer verilmiş mi?
- 2- Kitaptaki görseller temel-yaşam-deneyim alanlarından seçilmiş mi?
- 3-Kitapta yer verilen resim, çizim, fotoğraf ve karikatürler metni hedef kültür açıdan destekler nitelikte mi?
- 4- Kitapta yer verilen görsel öğeler öğrencilerin ülkeler arasındaki fark ve benzerlikleri görme becerilerini geliştiriyor mu?

Çalışmanın Örnekleme

Bu çalışmada incelenen Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe Öğretim Seti Ankara Üniversitesi TÖMER tarafından hazırlanmıştır. Bu set 3 (üç) kitaptan oluşmaktadır. Kitaplar Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenmek isteyenler için hazırlanmıştır. Kitaplar temel, orta ve ileri olmak üzere 3 (üç) seviyeden oluşmaktadır. Üç kitap da 12 (on iki) üniteden oluşmaktadır.

Bu kısımda, yukarıda verilen değerlendirme ölçütleri göz önünde bulundurularak, Hitit serisi ders kitaplarındaki görseller: kitaptaki özgün görseller, kitaptaki görsellerin temel-yaşam-deneyim alanlarından olup olmaması, kitapta yer verilen resim, çizim, fotoğraf ve karikatürler metni hedef kültür açısından destekleyip desteklemediği ve kitapta yer verilen görsel öğeler öğrencilerin ülkeler arasındaki fark ve benzerlikleri görme becerilerini geliştirip geliştirmemesi açısından incelenmiştir.

1. Kitapta özgün görsellere yer verilmiş mi?

Yapılan inceleme sonucunda kitaplardaki görseller incelenerek aşağıdaki veriler elde edilmiştir.

1. Ünitelerdeki alıştırmalarda *Ankara Üniversitesi, TRT, Show TV* amblemlerine yer verilmesi, öğrencilerde hedef kültüre karşı bir farkındalık uyandırarak kültür aktarımına olanak tanıyacak bir özgün görseldir (Hitit-1: 8-19).

2. Ünitelerde kullanılan görsel öğeler kültürü doğru yansıtmaktadır: *otobüsler, afisler, taksim, şahıslar amblemler(PTT)*. İstanbul'u yansıtan farklı fotoğraflar, el işi yapan Türk kadını fotoğrafı, bizim ülkemizde ünlü olan şahıslara ait fotoğraflar (*Beyazıt ÖZTÜRK ve Türkan ŞORAY*) kullanılmıştır. Türk televizyonuna ait farklı kanallara ait amblemler, bu kanalların yayın akışı ve bu yayın akışı içerisindeki bazı programların görselleri verilmiştir. (*Tosun Paşa, Hayat Bilgisi, Alanya-Almanya*) Ünitelerin genelinde görseller hedef kültür yansıtır niteliktedir (Hitit-1: 20-31).

4. Ünitelerde tabelalar (Kızılay, Esat vb.), Yıldız KENTER' in fotoğrafları, yer isimleri, aile fotoğrafları Türk kültürünü yansıtmaktadır (Hitit-1: 44-55).

5. Ünitelerdeki özgün görseller hedef kültürü yansıtır niteliktedir. Tabelalar, amblemler (T.C, Kızılay), yer isimleri (Kale Caddesi, Menekşe Sokak), iş ilanı (Hitit-1: 56-67). Örnek: İş İlanı Avukatlık bürosuna deneyimli, en az iki dil bilen, bilgisayar kullanabilen bayan sekreter aranıyor. Ücret dolgundur. (Bir avukatlık bürosu fotoğrafıyla birlikte verilmiştir (Hitit 1: 66).

6. Ünitelerdeki amblemler (Ankara Üniversitesi, MEB, THY, TEDAŞ, TCDD Jandarma, İBB), Türk vatandaşlara ait kimlikler, kredi kartı hesap özeti, elektrik faturası vb. görseller hedef kültürü yansıtan özgün görsel niteliktedir (Hitit-1: 68-79).

8. Ünitelerdeki görseller hem Türk kültürünü hem de evrensel kültürü destekler niteliktedir. Akdamar Kilisesi ve Van Gölü ' ne ait görseller, Kapadokya 'ya ait görseller kültürümüzü yansıtır niteliktedir. Ayrıca Tarkan, Cem YILMAZ, Hülya AVŞAR ve İbrahim TATLİSES gibi bizim ülkemizde ünlü olan kişilerin fotoğraflarına yer verilmiştir (Hitit-1: 92- 103).

10. Ünitelerde Türk televizyon kanallarına ait farklı amblemler (TRT, NTV, Kanal D, ATV, Kanal Türk CNN Türk) Türk televizyon kanallarına ait kareler, TRT'ye ait yayın akışı ve program isimleri, gazete isimleri (Foto Maç) hedef kültürü yansıtan özgün görsel niteliktedir (Hitit-1: 116-127).

1. Ünitelerde halı dokuyan bir Türk kadın fotoğrafı, gazetenin iş ilanları bölümü, Rahmi KOÇ' un fotoğrafı ve kullanılan amblemler Türk kültürünü yansıtan özgün görsel niteliktedir (Hitit-2: 6-17).

2. Ünitelerde olimpiyatlarda başarılı olan Türk sporcuların fotoğrafları (Halil MUTLU, Hamza YERLİKAYA), Türk kadın taraftar fotoğrafı ve FB, GS amblemleri özgün görsel niteliktedir (Hitit-2: 18-29).

7. Ünitelerde Karagöz- Hacivat figürleri, Türkiye' de bir sınıf ortamı, Cem YILMAZ'a ait bir fotoğraf ve çizim, A.r.o.g. film afişi ve Gani MÜJDE'nin fotoğrafı özgün Türk kültürünü yansıtır niteliktedir (Hitit-3: 78-89).

2. Kitaptaki görseller temel-yaşam-deneyim alanlarından seçilmiş mi?

Dilbilimciler temel-yaşam-deneyim alanlarının tüm kültürlerde ortak olan konuları kapsadığını vurgulamışlardır. Bu temel-yaşam-deneyim alanları: a) Günlük yaşam, rutinler b) alışveriş, yiyecek ve içecekler c) gençlik kültürü, moda, müzik d) okul ve eğitim e) Turizm ve seyahat f) iş hayatı, işsizlik g) sosyal gelenekler (Byram&Risager, 1999; Tomalin&Stempleski, 1993: 16). Şahin ve Koçbey (2014: 276) tarafından yapılan bir çalışmada, Hitit Yabancılar için Türkçeders kitaplarındaki konuların temel yaşam deneyim alanlarından seçildiği vurgulanmıştır. Temel yaşam deneyim alanlarını Üze (2010, aktaran: Şahin ve Koçbey 2014: 276) şöyle sınıflandırmıştır: doğum, aile, eğitim, okul yaşamı, çalışma hayatı, serbest zamanın değerlendirilmesi, gibi her insanın ömrü boyunca yaşayabileceği fakat kültürden kültüre farklılık gösteren durumlar olarak tanımlamıştır.

1. Ünite de çok sayıda resim, çizim ve fotoğraf vardır ve bunlar hedef kültürü doğru yansıtmaktadır. Mesela Türk kültürünü yansıtan bir ev resmi, aile fotoğrafları, yatak odası ve oturma odası fotoğrafları bulunmaktadır (Hitit-1: 8-19). Bu görseller temel yaşam deneyim alanlarına aittir.

3. Ünite de İstanbul'daki farklı yerlere ait fotoğraflara (Galata Kulesi, Boğaz Köprüsü, Rumeli Hisarı vb.) yer verilmiştir (Hitit-1: 32-43). Bu görsellerde turizm ve seyahat'e giren temel yaşam deneyim alanına aittir.

5. Türk kültürüne ait yemek fotoğrafları ve isimleri (döner, kebab, ezogelin çorba) Türk kültürünü doğru yansıtmaktadır. Ayrıca Coşkun Aral'ın yiyecekler üzerine yazdığı bir yazıya yer verilmiş ve yazı yazarın resmiyle desteklenmiştir (Hitit-1: 56-67). Bu görseller yiyecek, içecek ve alışveriş konularını içeren temel yaşam deneyim alanına aittir.

11. Ünite de *doğa* konulu Türkçe afişler, Türk mutfağına ait yemekler, bir eczane ortamına ait fotoğraf, Türkçe ürün isimlerinin bulunduğu bir aktar fotoğrafı Türk kültürünü destekler niteliktedir. Yer verilen çizimlerde de kültürel önyargı veya yanlış anlamaya sebebiyet verebilecek bir durum söz konusu değildir (Hitit-1: 128-139). Bu görseller serbest zaman değerlendirmesi, yiyecek, içecek gibi temel yaşam deneyim alanlarındandır.

12. Ünite de Türkiye'nin farklı turistik şehirlere ait fotoğraflar (Nemrut Dağı, Kapadokya, Bodrum) amblemler, Türkçe hazırlanmış tatil afişleri ve alışveriş broşürleri, Türk yazarlara ait kitap kapakları Türk kültürünü destekler niteliktedir. Ayrıca yer isimleri, bir Türk aileye ait ev krokisi, iç hatlar uçak seferlerini gösteren bir fotoğraf ve Türk film afişleri (Babam ve Oğlum, Sınav, Vizontele, Dondurmam Gaymak) de kültürümüzü yansıtır niteliktedir (Hitit-1: 140-196). Bu görseller serbest zaman değerlendirmesi, gençlik kültürü, turizm ve seyahat konularını alan temel yaşam deneyim alanlarına aittir.

9. Ünite de Türkiye 'deki bir sinemaya ait fotoğraf, Altın Portakal film ödülleriyle ilgili bir gazete haberi; Vildan Atasever, Ulaş İnanç ve Beste Bereket' in fotoğrafları Türk kültürünü yansıtır niteliktedir (Hitit-2: 102-113). Bu görseller serbest zaman değerlendirmesi, gençlik kültürü konularını içine alan temel yaşam deneyim alanına aittir.

2. Ünite de Ahmet Altan ve Duygu Asena' nın fotoğrafları Türk kültürünü yansıtmaktadır. Doğum günü pastası fotoğrafı, dostluk duygusunu, gençlik ve yaşlılığı anlatan görseller evrensel kültürü yansıtmaktadır (Hitit-3: 18-29). Bu görseller gençlik kültürü ve moda konularıyla ilgili temel yaşam deneyim alanına aittir.

4. Ünite de Türk yiyeceklerine ait görseller (Hünkar Beğendi, lokum), Türk danslarından olan halay ve oryantal fotoğrafları Türk kültürünü destekler niteliktedir (Hitit-3: 42-53). Bu görseller müzik, yiyecek, içecek ve gençlik kültürü konularını içine alan temel yaşam deneyim alanlarına aittir.

3. Kitapta yer verilen resim, çizim, fotoğraf ve karikatürler metni hedef kültür açısından destekler nitelikte mi?

4. Ünite de Anadolu halkının giyimini yansıtan kadın ve erkek fotoğrafı, oyalı bir yemeni, işlemeli bir çarık ve gömlek, şapka ve bir mağazaya ait indirim afişi Türk kültürünü yansıtır niteliktedir. Farklı tarzda giyinmiş insanlara ait görseller, farklı kıyafet markaları ve alışveriş yapmış kadınlara ait bir fotoğraf evrensel kültürü destekler niteliktedir (Hitit-2: 42-53). Türk giyim tarzını göstermesi açısından bu görseller hedef kültürü yansıtır niteliktedir.

5. Ünite de Erzurum'a ait bir fotoğraf, bilgisayar başındaki Türk yaşlı kadınlara ait fotoğraf, örgü ören Türk kadını ve Türk motifleriyle süslediği çanta fotoğrafı Türk kültürünü yansıtır niteliktedir (Hitit-2: 54-65).

6. Ünite ney, ebru ve çömlekçilik fotoğrafları, İstanbul konulu kum sanatı fotoğrafları, Türk efe, kadın ve asker fotoğrafı, Mustafa Erdoğan ve Anadolu Ateşi grubuna ait fotoğraf Türk kültürünü yansıtır niteliktedir (Hitit-2: 66-77). Türk kültürüne ait müzik enstrümanları, sanatsal ürünler, yöresel folklor kıyafetleri de hedef kültürü yansıtan görsellerdir.

8. Ünite de Van kedisi fotoğrafı, İstanbul 'da seyyar satıcı ve sattığı ürünlere ait fotoğraf, Türkiye 'deki farklı doğa güzelliklerine ait görseller Türk kültürünü yansıtır niteliktedir. Ünite nin genelindeki görsellerde kültürel ön yargıya sebep olacak bir durum söz konusu değildir (Hitit-2: 90-101).

11. Ünite deki Türk bayrağı fotoğrafı, Türk milli ve dini bayramlarına ait görseller, cami ve Ramazan davulcusu çizimleri ve Can Dündar'ın fotoğrafı Türk kültürünü yansıtır niteliktedir (Hitit-2: 126-137). Türk kültürünü yansıtan sosyal ve dini gelenekleri gösteren resimler vardır.

5. Ünite de Türk lirası banknotları, banknotlar üzerindeki Atatürk resmi, Ece Vahapoğlu ve Bu Gün Zengin Olsam adlı kitabının kapak fotoğrafı, milli piyango bileti satıcısı ve milli piyango biletleri Türk kültürünü yansıtır niteliktedir (Hitit-3: 54-65).

9. Ünite de Selimiye Camii fotoğrafı, eski Türk evlerinin mimarisini yansıtan fotoğraflar, emlakçı ismi (Ömer Emlak), Türkiye'nin en güzel on heykelinin fotoğrafları ve Asos'a ait görseller Türk kültürünü yansıtır niteliktedir (Hitit-3: 102-113).

4. Kitapta yer verilen görsel öğeler öğrencilerin ülkeler arasındaki fark ve benzerlikleri görme becerilerini geliştiriyor mu?

1. Ünite de farklı milletlere ait bayrak resimleri verilmiş ve evrensel kültür anlayışı yansıtılmıştır (Hitit-1: 8-19). Dolayısıyla ülkeler arası farkı görme becerilerini geliştirme amaçlanmıştır.

2. Ünite de farklı milletlerden insanların bulunduğu bir resim kullanılmıştır ve bu görseller ülkeler arası farkı ve benzerlikleri görme becerilerini geliştirmeye örnek gösterilebilir (Hitit-1: 20-31).

3. Ünite de dünyanın farklı ülkelerinden şehir fotoğraflarına yer verilmesi evrensel kültürü yansıtmaktadır (Hitit-1: 32-43).

4. Ünite de farklı ülkelere ait film afişlerine yer verilerek evrensel kültür desteklenmiştir (Hitit-1: 68-79).

5. Ünite de Spider Man ve Ronaldinho 'ya ait görseller, burçlara ait görseller ise evrensel kültürü destekler niteliktedir (Hitit-1: 80-91).

9. Ünite de evrensel kültüre ait görsellere daha fazla yer verilmiştir. Farklı milletlere ait görsellere yer verilmiştir. (Japonya, Afrika, Arabistan vb.) Yılbaşı ağacı, teknolojik aletlerin önceki halleri, 1940 ve öncesine ait siyah beyaz fotoğraflarla evrensel kültür desteklenmiştir (Hitit-1 104-115.s).

12. Ünite de Jules VERNE 'ye ait bir kitap kapağına ve dünyanın farklı ülkelerine ait turistik yerlere ait görsellere yer verilmesi evrensel kültürü destekler niteliktedir ve aynı zamanda ülkeler arası farkı ve benzerlikleri görme becerilerini geliştirme amaçlanmıştır (Hitit-1: 140-196).

2. Ünite de farklı spor dallarına ait görseller, spor tarihini anlatan siyah- beyaz fotoğraflar, olimpiyatlarla ilgili görseller, Pele, Bruce Lee ve Maria Sharapova' ya ait fotoğraflar da evrensel kültürü yansıtır niteliktedir (Hitit-2: 18-29).

5. Ünite de Farklı ortamlarda ders çalışan, müzik ve spor eğitimi alan, sınava giren öğrenci fotoğrafları, Harvard Üniversitesi'ne ait bir fotoğraf, farklı kişilikleri yansıtan bir çizim evrensel kültürü yansıtır niteliktedir (Hitit-2: 54-65).

6. Ünite de farklı sanat dallarıyla uğraşan insan fotoğrafları, Mona Lisa ve farklı tablolara ait görseller evrensel kültürü yansıtır niteliktedir (Hitit-2: 66-77).

9. ünite de Sinema sanatını yansıtan görseller, Cannes Film Festivali 'ne ait görsel ve farklı milletlere ait film afişleri evrensel kültürü yansıtır niteliktedir (Hitit-2: 102-113).

10. Ünite de Derin Kuyu, Nemrut Dağı ve Urfa' ya ait fotoğraflar Türk kültürünü yansıtır niteliktedir. Yunan ve Mısır mitolojisine ait görseller, Eros heykeli ve hurafelerle ilgili fotoğraflar evrensel kültürü yansıtır niteliktedir (Hitit-2: 114-125).

11. Ünite de dünyanın farklı ülkelerine ait festival fotoğrafları ve anneler gününe ait fotoğraflar evrensel kültürü yansıtır niteliktedir (Hitit-2: 126-137).

1. Ünite de Aşık Veysel çizimi ve Aziz Nesin' in fotoğrafı Türk kültürünü yansıtır niteliktedir. Bununla birlikte daktilo, kitap okuyan insan fotoğrafları, Nobel Edebiyat Ödülleri ile ilgili fotoğraf ve Don Kişot çizimi evrensel kültürü yansıtır niteliktedir (Hitit-3: 6-17).

4. Ünite de Dünya mutfağından yemek fotoğrafları (Pizza, hamburger, sandviç), farklı ülkelere ait dans fotoğrafları, Japon ve İskoç halk kıyafetlerine ait görseller evrensel kültürü yansıtır niteliktedir (Hitit-3: 42-53).

7. Ünite de Palyaço, kukla ve gülen insan fotoğrafları, CharliChoplin, HaroldLoyd, StanLaurel, OliverHary ve BennyHill' e ait fotoğraflar, TheParty adlı film afişi ve Garfield görseli evrensel kültürü yansıtır niteliktedir (Hitit-3: 78-89).

9. Ünite de Çin Seddi, Taç Mahal, Pisa Kulesi, İnkâ şehri gibi Dünya harikası yapıların fotoğrafları ve Roma Aşk Çeşmesi görselleri evrensel kültürü yansıtır niteliktedir (Hitit-3: 102-113).

Sonuç

Hitit Yabancılar için Türkçe seti'ndeki görseller kültürel açıdan incelenmiş ve şu sonuçlara ulaşılmıştır: Kitaplarda kullanılan görsel öğeler büyük ölçüde metinleri görsel ve kültürel açıdan desteklemektedir. Ancak, özellikle 'Hitit 1 ve 2'de kitabı görsellik açısından daha zengin göstermek amacıyla gereğinden fazla görsel öğeye yer verilmiştir. Öyle ki, zaman zaman sayfada yer verilen fotoğraf veya çizimin neyi resmetmek amacıyla verildiğini anlamak güçtür. Her üç kitapta da, görsel öğeler genellikle

hedef kültürü yansıtmaktadır; ancak zaman zaman evrensel kültür ve kaynak kültürden de görsel öğelere yer verilmiştir. Daha çok fotoğraflara yer verilmiştir ve metin ve alıştırmaları desteklemek amacıyla kullanılan resim, çizim veya karikatürler büyük ölçüde kültürel önyargı veya yanlış anlamalara sebebiyet verebilecek nitelikte değildir. Kullanılan görsel öğelerde büyük ölçüde gerek kılık kıyafetiyle gerekse davranışlarıyla modern Türk insanı imajı yansıtılmıştır. Ancak Türkiye’de yaşayan modern ancak kültürel değerlerini koruyan başı örtülü muhafazakar insanları temsil eden görsellere yer verilmemiştir.

Türk kültürünü büyük ölçüde doğru yansıttığı söylenebilir ancak farklı kültürlerin kendilerinden de bir şeyler bulabileceği görsel öğeler sayıca çok sınırlıdır ve farklı kültürlerin bir arada bulunduğu en çok kullanılan görsel öğe de yine TÖMER’deki bazı sınıflarda çekilmiş olan fotoğraflardır, ancak kültürlerarası etkileşim odaklı yaklaşım göz önünde bulundurulduğunda kaynak kültür öğelerine yeterince yer verilmediği için kültür aktarımı boyutunda yetersiz kaldığı görülmektedir.

Kitaplarda özgün görsellere sıkça yer verilmiştir. Kitaplardaki görseller temel- yaşam- deneyim alanlarından seçilmiştir. Kitaplarda kullanılan görseller Türk kültürü hakkında yanlış anlaşılmalara sebebiyet verecek nitelikte değildir. Kitaplardaki görseller öğrencileri Türk kültürü hakkında bilgilendirecek ve bu kültüre karşı merak uyandıracak niteliktedir. Kitaplardaki görseller öğrencilerin Türk kültürüne karşı olan ön yargılarını kırarak ve tolerans seviyelerini yükseltecek niteliktedir. Kitaplarda yer verilen görseller öğrencilerin ülkeler arasındaki fark ve benzerlikleri görme becerilerini geliştirecek niteliktedir. Kitaptaki görseller kendi kültürlerinin farkına varmalarını sağlayacak niteliktedir. Kitaplarda yer verilen görseller öğrencilerin sosyal ve kültürel durumlara ilgili ve eleştirel bir tutum geliştirmesini sağlayacak niteliktedir.

Bugün yabancı dil olarak Türkçe, geleneksel yöntemler bir kenara bırakılarak çağdaş yaklaşım, yöntem ve tekniklerin kullanımına dayalı, uygun materyallerle zenginleştirilmiş ve kültürel unsurlarla desteklenmiş çok uyarınlı öğretim ortamlarında gerçekleştirilmesi sağlanmalıdır (Göçer vd 2011: 808, aktaran: Kalfa, 2013: 97). Yabancı dil olarak Türkçe derslerinde kültür aktarımının önemli araçlarından biri olan metinlerin işlenişinde, öğrencilerin metinler yoluyla yeni düşünüş biçimleriyle, yaşam tarzlarıyla karşılaşmalarını; kendi kültürleri ile Türk kültürünü karşılaştırarak Türk kültürüne karşı hoşgörülü yaklaşmayı öğrenmelerini sağlayacak etkinliklere yer verilmesi gerekmektedir (Bölükbaş ve Keskin, 2010: 234). Ayrıca kültürel değerleri daha iyi aktarabilmek için ders kitaplarının yanında sınıfta öğrencilere ek metinler, video, şarkı oyun, resim gibi işitsel ve görsel materyallerin verilerek ders daha çekici hale getirilebilir (Çiftçi, Batur ve Keklik, 2013: 369).

KAYNAKÇA

- AŞICI, Murat; DEMİREL, Özcan & KIROĞLU, Kasım. (2005). *Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi*. Ankara: Pegema Yayınları.
- BALCI, Ali. (2007). *Sosyal Bilimlerde Araştırma*. Ankara: Pegema Yayınları.
- BAYYURT, Yasemin. (2011). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kültür Kavramı ve Sınıf Ortamına Yansımaları (Ed. Derya Yaylı, Yasemin Bayyurt). *Yabancılar Türkçe Öğretimi, Politika, Yöntem ve Beceriler*, Ankara: Anı Yayıncılık, ss. 29-42.
- BÖLÜKBAŞ, Fatma & KESKİN, Funda. (2010). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Metinlerin Kültür Aktarımdaki İşlevi. *International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 5/4 Fall 2010*.
- BYRAM, Michael, & RISAGER, Karen. (1999). *Language teachers, politics and cultures*. England: WBC Book Manufacturers, Ltd., Mid Glamorgan.
- CORTAZZİ, Martin & LIXIAN, Jin. (1999). Cultural Mirrors, Culture in Second Language Teaching and Learning, Ed. By. Eli Hinkel, pp. 196-219, Cambridge: Cambridge University Press.
- ÇİFTÇİ, Musa, BATUR, Zekerya & KEKLİK, Saadetin. (2013). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kültür, (Ed. Mustafa Durmuş ve Alpaslan Okur), *Yabancılar Türkçe Öğretimi El Kitabı*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- DEMİR, Ahmet. & AÇIK, Fatma. (2011). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kültürlerarası Yaklaşım ve Seçilecek Metinlerde Bulunması Gereken Özellikler, *TÜBAR XXX, 2011*.
- DEMİRCAN, Ömer. (1990). *Yabancı-Dil Öğretim Yöntemleri*, İstanbul: Elif Kitabevi.
- DEMİREL, Özcan. (1993). *Yabancı Dil Öğretimi- İlkeler, Yöntemler, Teknikler*. Ankara: Usem yayınları.
- DEMİREL, Özcan. (2003). *Avrupa Birliği ile Bütünleşme Bağlamında Türkiye’de Yabancı Dil Öğretimi Dil, Kültür ve Çağdaşlaşma*, Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, ss:239-249, 2003.
- CEF (2001). *Common European Framework Of Reference For Language, Learning, Teaching, Assesment*. Cambridge: Cambridge University Press, 2001.
- ER, Kemal Oğuz. (2006). Yabancı Dil Öğretim Programlarında Kültürün Önemi. *Ankara University, Journal of Faculty of Educational Sciences, year: 2006, vol: 39, no: 1, 1-14*.
- ERİŞKON, Binnur. (1996). *Yabancı Dil Olarak Almanca Ders Kitaplarında Ülke Bilgisi ve Kültür Aktarımı*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İstanbul: İ.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- GILMORE, Alex. (2004). *A Comparison of Textbook and Authentic Interactions*. *ELT Journal*, 58/4, 363-371.
- GUARIENTO, William & MORLEY, John (2001). *Text and Task Authenticity in the EFL Classroom*. *ELT Journal*, 55/4, 347-353.
- GÜNDAY, Rıfat. (2013). Çok Dillilik ve Çok Kültürlülük Bağlamında Yabancı Dil Öğretimine Toplum Dilbilimsel Yaklaşım, *Turkish Studies, Volume 8/10 Fall 2013, p. 313-330, Ankara*
- HALEY, Marjorie, Hall & AUSTIN, Theresa. Y. (2004). *Content-based second language teaching and learning: An interactive approach*. USA, Boston: Pearson Education Inc.
- JİANG, Wenying. (2000). The Relationship between Culture and Language. *ELT Journal*, 54/4, 2000.

- KALFA, Mahir. (2013). "Yabancılar Türkçe Öğretiminde Sözlü Kültür Unsurlarının Kullanımı". *Milli Folklor dergisi*, Yıl 25, Sayı 97, ss. 167-178.
- KARAKAŞ, Ali & KARACA, Gülçin. (2011). Yabancı Dil Öğretiminde Resmin Materyal Olarak Kullanımı ve Önemi, *Yaşadıkça Eğitim Dergisi*, Sayı 110, s 14-19.
- MİRİCİ, İsmail Hakkı .(2000). Avrupa Dilleri Öğretimi Or- tak Çerçeve Programı ve Avrupa Dil Portfolyosu Nedir?. (2000) 15 Nisan 2014 <<http://adp.meb.gov.tr/nedir.php>>
- POLAT, Tülin. (1990). Kültürlerarası Bildirişimde Etkin Bir Süreç: Yabancı Dilde Okuma-Anlama. *Alman Dili ve Edebiyatı Dergisi* VII.
- SAFRAN, Mustafa & KÖKSAL, Hüseyin. (1998). Tarih Öğretiminde Yazılı Kanıtların Kullanılması, *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı 18, 1998
- ŞAHİN YAĞMUR, Esin & KOÇBEY, Pınar. (2014). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi için Hazırlanmış Ders Kitapları. (Ed. Abdullah Şahin), *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Kuramlar, Yaklaşımlar, Etkinlikler*. Ankara: Pegem Akademi yayınları, ss. 271-292.
- TAPAN, Nilüfer. (1989). Yabancı Dil Olarak Almanca Öğretiminde Özgün Metinlerin İşlevi. *Dilbilim* VIII, 183-192.
- TAPAN, Nilüfer. (1990). Yabancı Dil Olarak Almanca Öğretiminde Kültür Bağlamının Değerlendirilmesi. *Alman Dili ve Edebiyatı Dergisi* VII , ss. 55-68.
- TOMALIN, Barry.,& STEMPLESKI, Susan.(1993). *Cultural Awareness*. Oxford: Oxford University Press.
- UNDERWOOD, John. (1989). HyperCardand Interactive Video, *Calico*,6 (3), 7-20,1989.
- ÜLKER, Nilüfer. (2007). *Hitit Ders Kitapları Örneğinde Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kültür Aktarımı Sürecine Çözümleyici ve Değerlendirici Bir Bakış*, İstanbul: (İ.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- YILDIRIM, Ali & ŞİMŞEK, Hasan.(2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* Ankara: Seçkin Yayınları.
- YILMAZ, İsa &ŞEREF, İzzet. (2013). Araplara Türkçe Öğretmek Amacıyla Hazırlanmış Kaşgarlı Mahmut Dil Öğretim Seti' nde Kültür Aktarımı, *Ankara: TurkishStudies, Volume 8/4 Spring 2013, p. 1479-1498*.
- YÜCE, Kemal & KOÇER, Ömer. (2014). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Hedef Kültür. (Ed. Abdullah Şahin), *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Kuramlar, Yaklaşımlar, Etkinlikler*. Ankara: Pegem Akademi yayınları, ss. 479-490.